

WORKGROUP

BACK TO THE BIBLE

ورک گروپ

بائبل دے ول واپس جائے

بائبل مطالعہ: رومن کا تھولک چرچ دی تعلیمات از پاسٹراینگ۔ ایم۔ وی۔ ڈی کرات 2011 (حصہ چہارم) پنجابی

سبق نمبر ۷

پیارے پائیاں، پہناں، پادریاں تے ایلڈرز

تعارف

ایہ دستاویز پہلے تین دستاویزات دا تسلسل اے جہاں وچ اسی رومن کا تھولک کلیسیاء دی تعلیمات دی گہرائی وچ مطالعہ کر رہے ویاں۔
ایہ گل وی بڑی صاف طور تے واضح کیتی گئی اے کہ ایس مضمون دے چناؤ دی کیوں ضرورت اے۔ اسی مختلف رابطیاں دے بارے
اپنے مقصد نوں وی بیان کیتا اے جیڑا پروٹیسٹینٹ تے کا تھولک دے درمیان ہو ریا اے ایس دی جدید ترین مثال کلیسیاء دے
ڈائریکٹر، ہانس پروہس دا لکھیا ہو یا آرٹیکل اے جیڑا اگا پے "دی یونڈریگنگ" (دی چیلنج) وچ لکھیا گیا۔ اوہ لکھدا اے اوہ نیدر لینڈ وچ
اپنی تنظیم تے رومن کا تھولک کلیسیاء دے درمیان رابطیاں دے آغاز توں بڑا خوش اے، ایہ اتحاد اگا پے انٹرنیشنل ۵ پالیسی دے نال
بہت مناسب اے جیڑا ایمپس کروسیڈ فار کرائسٹ دے ذریعے نال ہو ریا اے بین الاقوامی ڈائریکٹر اک امریکی، بل برائیٹ اے، ایہ
اک اوہ بندہ اے جس نے ای ٹی سی معاہدہ تے دستخط کیتے نیں۔ (ای ٹی سی ایویونجلیکل اینڈ کا تھولک ٹوگیدر) ہانس پروہس اپنے میگزین
وچ بیان کردا اے کہ رومن کا تھولک دے نال کم کرنا اینا حیران کن نہیں اے۔ ایہ دوسرے مکاں وچ بہت دیر توں ہو ریا اے۔ آسٹ

یا وچ اگاپے دارا ہنما اک رومن کا تھو لک اے ایس سبب نال اسی اک واری فیر بیان کردے واں، رومن کا تھو لک تعلیمات کیس طرح نال شامل نیں۔ پروٹیسٹینٹ نوں بہت محتاط ہونا چاہیدا اے جدوں رومن کا تھو لک کلیسیاء دے نال تعلقات بناندے نیں۔ ایہتھے تک سانون فیریو ٹنک ہوئے گا جے ایہ ممکن ہو یا ایس دی اجازت ہوئی۔

جینج کہ اسی پچھلی دستاویز وچ مطالعہ کیتا تاں اسی کوشش کراں گے کہ اونناں دی تعلیم نوں خلاصہ کر کے لکھیے۔ ایس دا مطلب ایہ ہوئے گا کہ اسی ایس دے بڑے بڑے موضوعات نوں دیکھاں گے۔ ایس گل دے لئی کہ تسی پہلیاں دستاویزاں پڑھ چکے واں تاہم خاص موضوعات ایس دستاویز وچ دوبارہ نہیں ہون گے۔

خدا دے نجات دے منصوبے نوں تبدیل کیتا گیا

رومن کا تھو لک علم الہیات تے کلوری دی صلیب

کلیسیاء بہت سارے مختلف طریقیاں نال صلیب دے عقیدے نوں پھیلاندی اے۔ گر جے دے ٹاور توں لے کے کاہن دے کپڑیاں تک، گر جے دی تعمیر دے ڈزائن توں لے کے دُعا وچ صلیب دے نشان دے بنان تک، پوپ دے سٹاف توں لے کے روزری دی نماز ختم کرن تک، صلیب نوں ظاہری طور تے دکھایا جاندا اے۔ دو جی صدی توں صلیب مسیحیت دے لئی علامت رہی اے۔ چھویں صدی عیسوی تک صلیب تے یسوع دی موت نہیں سی۔ ایہ بعد وچ متعارف ہوئی۔ ایناں بنیاداں تے، اسی آسانی دے نال نتیجہ کڈ سکدے واں کہ اونناں دے علم الہیات دا مرکزی مقصد یسوع دی صلیب تے موت اے۔ واضح طور تے ایہی نظر آندا اے، جدوں تک کہ اسی لاگیوں نہیں ویکھدے تے اسی دُکھ دے نال اک مختلف نتیجہ تے آندے نیں۔ رومن کا تھو لک علم الہیات سکھاندی اے کہ یسوع مسیح دی موت دے ذریعہ خدا باپ دے لئی رستہ کھولدا اے کہ انساناں تے اپنا فضل اُنڈیلے اس فضل (اوس دے مطلب نوں جانن دے لئی، دستاویز نمبر ۱۴ صفحہ نمبر ۲ دیکھو) مطلب اے کہ انسان نوں ایہ امکان دیتا گیا اے کہ اوہ خُدا دی بادشاہی تک اپنا رستہ بنا لے۔ تاہم ایہ صرف ممکن اے، کہ جے کلیسیاء دے ساکرا منٹاں وچ شامل ہو یا تے چنگے کم کرے۔ ایس طرح نال کلوری دی صلیب توں خُدا دے نجات دا منصوبہ کا تھو لک کلیسیاء دے لئی ہٹا دیا گیا دوجے لفظاں وچ یسوع مسیح دی صلیب تے موت دے وسیلہ نال اک امکان انساناں نوں اعطا کیتا گیا کہ اوہ اپنی نجات دا کم کرن۔ تاہم ایہ واحد امکان اے، اگر اوہ ایس نوں کلیسیاء دے تو انین دے مطابق کردا اے، تاں حقیقتاً ایس دی وضاحت ایہ اے کہ صرف رومن دی کلیسیاء ہی مسیح دا حقیقی بدن اے۔ ایہ بدن مسیح دی صلیب تے موت دے نال وجود وچ آیا۔ اوہ سراسر تے کلیسیاء تے، لتاں تے باواں۔ کلیسیاء زمین تے اپنے بدن دے نال زندہ

مسیح دی ظاہری موت، ہر رومن کا تھولک پستسمہ دے وسیلہ ایس ظاہری بدن وچ صورت اختیار کر دالے پستسمہ اوس نون اوس اصلی گناہ تون جیڑا کہ تمام انساناں نون آدم دے وسیلے وراثت وچ ملیا آزاد کر دالے۔ ایسے عرصہ وچ اوہ رومن کا تھولک کلیسیاء وچ نویں سرے تون پیداوی ہوئے گا۔ پستسمہ دے ذریعے، جیڑا کلیسیاء دا پہلا سا کر امنٹ اے۔ پستسمہ لین والا گناہ تون صاف ہوندا اے، یسوع دے خون دے ذریعے نہیں، بلکہ پانی دے ذریعے۔ ایٹھ پاک ماس دے دوران ساریاں تون اہم سا کر امنٹ یو خرست دامننا اے۔ ایٹھے یسوع مسیح خون دے وسیلے گناہ دے دھوئے جان دا ذکر وی نہیں اے۔ ایٹھے تک کہ کاہن روٹی تے مے نون یسوع مسیح دے اصلی بدن تے خون وچ بدل دیندا اے، یعنی تقدیس کرن والی دُعا دے دوران، ایس گل دا ذکر نہیں ہوندا کہ اوس دے خون نال گناہواں دی معافی اے۔ گناہواں دی معافی اعتراف دے دوران ہوندی اے۔

بغیر لہودے قربانی

یو خرست دے دوران تقدیس کیتا ہو یا بدن کلیسیاء دی قربان گاہ تے چڑھا یا جاندا اے۔ رومن کا تھولک کیٹھیکزم ایس نون بغیر لہودی قربانی دے حوالہ کر دے نیں۔ (کیٹ ۱۳۶۷) ایس دے بعد، ایماندار اوس دے بدن وچ روٹی لیندے نیں تے مندرجہ ذیل دُعا کر دے نیں۔

"خداوند میں ایس لائق نہیں کہ تون میرے کول آئیں پر تون صرف آکھ ہی دیویں تاں میری روح شفا پائے گی"

تاہم رومن کا تھولک دی روح عشائے ربانی دی روٹی نال شفا پاندی اے، ایہ یسوع مسیح دے بدن دے بغیر لہودی قربانی اے۔ ایس گل دا تذکرہ نہیں ہوندا کہ لہودے ذریعے جیڑا کلوری تے وگایا گیا گناہواں دی معافی دے لئی اے۔

ترینے دی کونسل (۱۵۴۵-۱۵۶۳) وچ رومن کا تھولک عقیدہ اصطلاح کاراں دی تعلیم دے نال لڑائی تک پہنچ گیا؛ لو تھر، کیلون تے (زونگ لی دی تعلیم۔ مندرجہ ذیل گلاں یو خرست دے متعلق نال غور کیتیاں گئیں۔) (پاک ماس دا حصہ

ملاپ دے لئی لہو نہیں

جیڑے ایہ دعویٰ کر دے نیں کہ بندہ صرف مسیح دی راستبازی نال ہی راستباز ہو سکدا اے، اونوں ملعون ہون دو (اینا تھا)۔ "ماس دے دوران مسیح بے لہو قربانی دے طور تے پیش کیتا جاندا اے۔ ماس ساڈے گناہواں دے لئی ملاپ اے۔"

اکتوبر وچ روحانی ہراک بحث دے دوران پروفیسر گراف گرافلینڈ تے کارڈینل اے۔ جے سائمن دے درمیان، مضمون ۱۹۹۸ یسوع مسیح دا لہو چکایا گیا۔ ایٹھے اسی صاف طور تے یسوع مسیح دے لہودے وگائے جان دا نقطہ بڑا فرق دیکھدے واں۔ کارڈینل نے

دو جیاں گلاں دے نال مندر جہ ذیل گلں بحث وچ کیتیاں۔

میں ایس دعویٰ دے نال اتفاق نہیں کر سکدا: کہ خُداوند اپنے پُتر دے لہودا مطالبہ کر داسی۔ اوس نے لہونوں اپنے پُتر دے دیتا، لیکن "میں تصور نہیں کر سکدا کہ اک خُدا اپنے ابدی پُتر دے لہودا مطالبہ کر دالے"۔ "کیہ تُسی ہن جاندے اوں، کیہ عجیب گل ایہ "؟ یسوع دے لہودے تھلے پناہ: ایہ گل اسی کا تھولک لوگاں دے نال مُتفق نہیں۔ میں جلدی کہہ سکدا اوں یسوع دے پیار دے تھلے پناہ، لیکن جدوں میں لفظ " لہو " سُندا اوں، میں دیکھدا اوں کہ باپ یسوع دے لہودا مطالبہ کر ریا لے

کلیسیاء داتسلط

پوپ جولائی 1998 وچ ڈچ کاہناں نوں ایس گل دے اعلان دے لئی خاص خط بھیجیا کہ ویٹیکن کو یاد دے کول ہی اعلیٰ ترین اختیار اے۔ کوریا کارڈیناں دا کالج اے جیڑے کلیسیاء دی حکومت وچ پوپ نوں نصیب کر دے نیں۔ ایس خط دا سبب ایہ حقیقت سی کہ یونیورسٹیاں وچ پروفیسرز ہمیشہ روم دے عقیدے دے نال مُتفق نہیں ہوندے چوتھی لیٹینٹ کونسل (800-802) دے بیاناں وچوں اک بیان آکھدا لے

خُداوند نے تمام کلیسیاؤاں تے کا تھولک کلیسیاء نوں اختیار دیتا لے اوہ تمام ایمانداراں دی ماں تے دُلہن لے "۔ کلیسیاء دے قانون دی نویں کتاب جیڑی 1983 وچ لکھی گئی فرماندی لے "خُداوند نے تمام کلیسیاؤاں تے تے انفرادی مسیحیاں تے کا تھولک کلیسیاء نوں اختیار دیتا"۔ (کیٹیکن ۳۳۱) ویٹیکن نے دسمبر 1984 وچ گناہ دے مطلب دی وضاحت دے لئی اک بُہت اہم دستاویز شائع کیتی جیہیں نوں اونھاں نے سرکاری تے رسولی آکھیا ایہ بُہت ساریاں گلاں دے نال مندر جہ ذیل گل آکھدی لے "ایہ وسیع رائے دے کوئی خُدا توں براہِ راست معافی پاسکدا لے ایس نوں بالکل کھرچ کر مٹا دین دی لوڑ لے"۔ ایس دستاویز اوہ رومن کا تھولک نوں دلیری دیندا لے کہ اوہ اکثر اپنے گناہواں دا اعتراف کاہن دے سامنے کرے۔ صدیاں توں ویٹیکن اپنی قوت داد دعویٰ اپنی روحانیت دی بدولت کر دآیا لے ایہتھے تک کہ بائبل دا پڑھنا جیڑا کہ بُہت عرصے تک منع کیتا سی ایہتھے تک کہ ہن وی لے موجودہ دور وچ رومن کا تھولک کلیسیاء دا ترجمہ ہی موضوع لے۔

ورک گروپ دی رائے

کلیسیاء دا ایہ روحانی تاثر ساڈیاں شخصی زندگیاں تے ساڈے لئی لے اوناں پروٹیسٹینٹ دے لئی جیڑے سوچدے نہیں جدوں اک پروٹیسٹینٹ یسوع مسیح دے وسیلہ ایمان لیاند لے تاں فیر اوس دا خُدا دے نال اک براہِ راست تعلق لے عام طور تے اوہ خُدا دا کلام

پڑھنا شروع کرے گا تے جو کجھ اوہ پڑھدا اے اوہ خُدا داکلام اوس دے لئی اے تے اوس گل وچ کجھ آکھن دی لوڑ نہیں کہ اوس دی کلیسیاء ایس کم وچ ایس دی معاونت کرے گی سکھائے گی تے مدد کرے گی اوہ ایہ وی یقین رکھدا اے کہ اوہ کلیسیاء دا رکن بن چکيا اے واضح لفظاں وچ ایہ کہ اوہ مسیح دے بدن دا حصہ اے تے مسیح دا ایہ بدن تمام کلیسیاؤاں دے وسیلہ توں پھیلدا اے زیادہ تر زور خُدا دے نال ذاتی تعلق دیتا جاندا اے (یوحنا ۳۱-۱۱) دُعا دے وسیلے نال ہوندا اے تے اپنے گناہواں دا اعتراف کردا اے۔ گروپ ورک دی رائے اے کہ رومن کاتھولک کلیسیاء نے خود نوں خُدا تے انسان دادر میانی بنایا اے بائبل سانوں بہت مختلف طریقے نال سکھاندی اے اسی ایس حصے نوں بائبل دی اک بہت ہی جانی پہچانی آیت دے نال ختم کر دے نیں۔

خُدا نے دُنیا نال ایخ دی محبت رکھی کہ اوس نے اپنا اکلوتہ پتر بخش دیتا تا کہ جیڑا کوئی اوس تے ایمان لیاے ہلاک نہ ہوئے بلکہ ہمیشہ دی " (یوحنا ۳:۶۱)

پوپ تے تاریخ

پاپائی فیصلیاں دی جماعت

لقب پوپ رومن کاتھولک کلیسیاء دے سربراہ دے طور تے تمام دُنیا وچ جانیجا جاندا اے۔ ایہ ہر کیسے دے لئی واضح ہوئے گا کہ ایہ بہت مشکل اے کہ اوہ خود پوپ بن سکے اوس دی مدد کار ڈینلاں دی فیصلہ کرن دی اک جماعت ہوندی اے ایہ اک گروپ اے جیڑا 1740 لوگاں تے مشتمل اے (1996 توں) کٹھے مل کے اوہ اک ریاستی آفس، نو تنظیمیں گیارہ پاپائی کونسلوں، تین قانونی عدالتاں تے دو جے دفاتر بناندیاں نیں ایس دے بہت سارے اراکین کاہن ہوندے نیں جیہیں دے نال کجھ بپشپ تے کارڈینل ہوندے نیں کارڈینلاں دا (مکمل ۰۲۱) اپنے ممبراں وچوں نویں پوپ نوں چنندا اے جدوں موجودہ پوپ مر جاندا اے یا اپنے دفتر نوں چھڈن دی خواہش ظاہر کردا اے سائمنز جیڑا اٹریچ دا آرچ بپشپ اے اپنے نظریے وچ بیان کردا اے کہ اگلا بپشپ بنا کڈا مشکل اے تے جیہیں دی حیثیت رومن کاتھولک کلیسیاء وچ کئی اہم اے اسی پوپاں دی تاریخ نوں کجھ لمجیاں دے لئی دیکھاں گے جیڑے پہلے پوپ پطرس توں شروع ہو کے موجودہ پوپ جان پال تک پہنچدے نیں سانوں ایہ آکھدے ہوئے افسوس اے کہ بہت سارے نا خوشگوار حقائق نوں وی بیان کرن دی ضرورت اے رچرڈ پی ایم برین جیڑا حال ہی وچ شائع ہون والی کتاب پوپ دا مصنف اے اوہ اوناں توں 265 لوگاں نال بیان کردی اے اوہ خود وی کجھ نا خوشگوار حقائق نوں نظر انداز نہیں کر سکدا اسی بحیثیت اک رومن کاتھولک کہ اوس نے خود ہی اک بہتر فیصلہ کر دے ہوئے ایس کتاب دی جلد تے مندرجہ ذیل تحریر لکھدا اے: "تسی لوگ جیڑے ایس کتاب نوں اک مسلسل "کہانی" دی طرح پڑھدے ہو تسی ایس کردار توں متاثر ہوؤں گے جڑا پوپاں نے نہ صرف کلیسیائی تاریخ میں

بلکہ سیاسی تاریخ وچ وی ادا کیتا اسی دیکھاں گے کہ پوپ بحیثیت جنگ جوتے سلامتی دے علمبردار مقدسین دی حیثیت نال وی نظر آندے نیں سیاست دانوں تے پادریاں دیاں صورتاں میں، صلاح کاراں تے اقربا پروراں دے طور تے وی۔"

سوال

تاریخ وچوں لنگدے ہوئے تھوڑے یسے سوال اوناں دے نال جیڑے پوپ دلقب پاندے نیں اُٹھدے نیں: پطرس داجانشین، مسیح تے سردار کاہن دانائب۔

رسولی جانشین دے بارے شک

---جے پوپ پطرس داجانشین اے تاں ایہ کیس طرح نال اے کہ مسیحیت دے پہلے چار سالوں دے عرصہ دے دوران کوئی پوپ نہیں سی، کلیسیائی تاریخ دسدی اے کہ اسکندریہ (مصر) دے، انطاکیہ (شام) تے کنٹنٹاٹنوپل (موجودہ اسپینبول) دے بشپ اوس دور دے راہنما لوگ سی۔ نیسیا (موجودہ ترکی) دی کونسل وچ، مسیح دی الوہیت عقیدے تے آرمیس دے عقیدے دی تصدیق ہوندی، جیڑا ایہ دعویٰ کرداسی کہ مسیح صرف انسان سی رد کردیتا گیا۔ ایسے اثناوچ (325) دو جے بہت سارے قوانین قائم ہوئے۔ کینن 6 مندرجہ ذیل گل آکھدا اے۔

آؤ اسی اوناں دے طریقیاں نوں جیڑے مصر، یسبیا تے سینتا پولس وچ سی قائم رکھیے، جیتھے اسکندریہ دے بشپ تے روم دے بشپ "نووں وی عقائد دے معاملات وچ اختیار سی۔ آؤ انطاکیہ تے دو جے صوبیاں وچ وی اپنے حقوق نوں قائم رکھیے رومن کا تھولک مصنف، رچرڈ میک برین، کم و بیش ایہی کچھ اوس دور دے بارے وچ لکھدا اے، ایس دی حال ہی وچ شائع ہون والی کتاب "دی پوپس" (1998) وچوں بیان۔

کیسے وی حالت وچ، پہلیاں چار صدیاں وچ، لیواول دی پاپائیت دی پنجویں صدی دے وسط وچ پوپ مقابلتاً روم تے اوس علاقے "وچ محدود اختیار استعمال کردے سن۔"

ایہ اوس ویلے نہیں سی جدوں تک شہنشاہ دی طاقت ودھی نہیں سی۔ کہ روم دے بشپ نے وی مغربی یورپ دیاں کلیسیاواں وچ اثر حاصل نہیں کیتا سی۔ 1073 تک تمام بشپاں دے کول پوپ دلقب سی (پاپا)۔ ایس دے بعد گرگوریس ستویں نے ایس رسم نوں ختم کردیتا تے روم دے بشپ ہون دا دعویٰ کیتا، تے اپنے نال ایہ لقب لایا۔

---جے پوپ حقیقت وچ مسیح دانائب اے تاں ایہ کیج ممکن اے کہ اوس دے کول سیاسی زور وی اے؟ رومی شہنشاہیت دے

گرن تک، تقریباً 476 پوپ نے ریاست دے سربراہ دے طور تے وڈے علاقیاں تے حکومت کیتی۔ ایہ کردے ہوئے ایس نے فوجاں دی راہنمائی کیتی تے جنگ ودھی 1870 وچ اوس نوں مجبور کیتا گیا کہ اوہ اپنے آخری قبضہ کیتے ہوئے روم دے صوبے تے اطالیائی شاہی خاندان دے لئی حکومت چھڈ دے۔ ایس نوں صرف اجازت دیتی گئی کہ اوہ روم وچ ویٹیکن شہر دے تھوڑے یسے علاقے جیڑے 0.44 مربع کلومیٹر تے اے قبضہ رکھے۔ اوس دن توں آج تک پوپ ہی ویٹیکن شہر دے حکومتی سربراہ دے طور تے حکمران اے۔ دُنیا وچ امن چھوٹی ترین ریاست دے بہت سارے ممالک دے نال ڈپلومیٹک تعلقات نیں۔ پوپ دا ڈپلومیٹک اثر نظر انداز نہیں کیتا جاسکدا۔ تھامس جے ریبی، کتاب دارومن کا تھولک مُصنف: "ان دی ویٹیکن" (1998) موجودہ پوپ تاریخ وچ ایس صدی دی نصف و ط دُنیا دے بہت اہم ترین راہنما دے طور تے بہت اگے جائے گا۔

مسیح ریاست دا سربراہ؟

پوپ دے بطور خود نوں مسیح دے نائب تے مسیح دے درمیان تقابلی صورت وچ گلاں نہیں ملدیاں، جدوں اسی پوپ دی سیاسی اثر تے مسیح دی زمینی زندگی نوں دیکھدے واں۔ اوہ سارا اختیار خود لیندا اے تے خود نوں خادم آکھدا اے۔ جدوں مسیح پیلاطس دے سامنے لیا گیا اوس نے آکھیا:

میری بادشاہی ایس دُنیا دی نہیں۔ جے میری بادشاہی دُنیا دی ہوندی تاں میرے خادم لڑدے تاکہ میں یہودیوں دے حوالہ نہ کیتا" (جاندا۔ مگر ہن میری بادشاہی دُنیا دی نہیں)"۔ (یوحنا ۳۶:۱۸)

مسیح تے رومن کا تھولک کلیسیاء دی عدالت

جے پوپ حقیقت وچ مسیح دا نائب تے کاہن اعظم اے (کاہناں دی مجلس دا صدر) تاں کیس طرح نال اوہ کلیسیائی عدالت جیڑی 1233 وچ قائم کیتی تے اوس نوں 1784 تک رکھیا قائم کر سکدا اسی؟ کلیسیائی عدالت، جیڑی کہ اوس دے اراکین دے عقیدے نوں پرکھن دے لئی کلیسیاء دی عدالت سی تے جیہیں توں وس دور وچ ویٹیکن وچ ایس دے ہزاراں اراکین نوں پرکھیا جاندا اسی۔ اکثر اونان نوں اذیت دیتی جاندا سی جدوں اوہ ایس گل دا اعتراف کردے سی کہ اوہ کلیسیاء دے حوالے نال مختلف طرح نال سوچدے سی عدالت اونان نوں رومن کا تھولک قوتاں دے حوالے کر دیندی سی اوہ اونان نوں قتل کرن دا پھانسی تے چڑھان دا حکم دیدن دے سی جیڑا مختلف طرح نال سوچدا اسی 1572 وچ پیرس وچ تے فرانس وچ زیادہ تر ہیگنوٹس دے لوگ سی اونان نوں اک رات وچ قتل کیا گیا ایہ رات ماس کیر آف سینٹ بار تھوماں دے نام توں جانی جاندا اے جیتھے سڑکاں خون دے نال سُرخ ہو گئیاں ایہ حقائق

تاریخ دیاں بہت ساریاں کتاباں وچ درج نہیں ایس دی وضاحت پڑھن وچ ہوتی خوفناک اے مسیح دے نائب دالقب استعمال کرنا ایس عدالت دے نال جڑیا ہو یا اے جیڑا مخالف بولن والیاں نوں قتل کر دی اے۔ سردار کاہن دالفظ استعمال کرنا وی دردناک اے جے اسی ایس دامقابلہ آسمانی سردار کاہن یسوع مسیح خُدا دے پتردی پاکیزگی دے نال کریے۔ ایس عدالت دے اختیار نوں مقدس دفتر دے نال جوڑیا گیا اے 1965 وچ پوپ پال ششم نے تے ایس نوں نواں نام اختیار دا عقیدہ دیتا۔

تحقیق

ویٹیکن وچ 31 اکتوبر 1998 وچ اک کانگریس وچ موجودہ پوپ جان پال دوم نے اک تاریخی تفتیش دے عدالتی معاملات نوں واضح کیتا اوس دامقصد 2000 ء وچ ہزار سالہ تہواراں دی انکوائری نوں مکمل کرنا اے پروفیسر پیٹر رائیڈ ڈس اک تاریخ دان نوں کہ نجمین رومن کا تھولک یونیورسٹی توں نہیں اہو محسوس کر دے نیں کہ پوپ دی "میاں کلپا" مشر کہ تصور وچ انکوائراں جیڑا کلیسیائی عدالت دے بارے وچ اے ایہ غیر دلچسپ اے اک سرکاری رومن کا تھولک میگزین وچ جیس دانام "ون ٹون" اے (12 نومبر کو 1998ء) اوس نے تحریر کیتا کہ کلیسیائی عدالت وچ کیتا ہویا تے اوس گل دی طرف اشارہ کیتا کہ اوناں روایتی لوگاں دے خلاف غصہ جیڑا کہ ساڑھے 5 سو سال داسی اوس نے ملزماں نوں نقصان پہنچایا اسی اعتقاد رکھدے واں کہ پوپ دی انکوائری ٹیم نوں بہتر طور تے ایمانداری نال نتیجہ کڈے گی۔

جے پوپ حقیقت وچ پطرس داجانشین مسیح دانائب تے کاہن اعظم اے تاں ایہ کینج ممکن اے کہ اہو یہودیاں تے ستویں صدی توں ظلم کردا آیا اے؟ پطرس یہودی سی، یسوع یہودی سی، پولوس رسول، یعقوب تے یوحنا یہودی سی، فیروی صدیاں توں کلیسیاء وچ مخالف سائیت توں پروان چڑھدی رہی ایس طرح نال کہ اسی دنیادی تاریخ وچ ایہ دیکھدے پروفیسر ہینس جینسن جناں دا تعلق بریسل دی اوپن یونیورسٹی توں اے انھاں نے کجھ سال مخالف سائیت دی بنیاد تے تاریخ دا مطالعہ کیتا۔ اہو اپنی کتاب وچ لکھدے نیں: "پوپ تے یہودیاں تے ظلم" (1998 ء) یسوعاہ شاچر جیس نے "جوڈینسو" دیاں تمام کہانیاں دی مسیحی مصوری وچ تعلیم پائی۔

مسیح تے یہودیاں دا ظلم؟

جوڈینسو دیاں تمام مثالوں واضح طور تے دکھاندیاں نیں کہ یہودیاں دے نال جانوراں دے غول دی طرح اکٹھے رہندے نیں " دو جے لفظاں وچ یہودی اک دو جے نال تعلق رکھدے نیں تے ایہ مخلوقات دا الگ حصہ نیں جیہیں طرح دے دو جے لوگ اپنی نسل

توں اٹھدے تے ایہ قدرتی طور تے اے کہ اوہ اپنے ہی قبیلے وچوں کھاندے تے پیندے نیں مصور ایہ بیان کرنا چاہندے نیں کہ یہودی جانور نیں تے یقیناً اوہ انسان نہیں تیر ہویں صدی توں ایہ کہانیاں زیادہ تر تصویراں تے مورتیاں جرمنی دے چرچاں تے کلیسیاؤاں وچ دیکھیاں گئیاں۔ ویٹیکن دے سائیت دے مخالفان دے نال مقابلے وچ اک عظیم اصلاح کار مارٹن لوتھر آیا (1536-147) اوہ جے ایسے شے دا تصور واریسی اک ہور انسانیت تے لکھن والا قلم کار ڈیڈزیس ایراسمس (1536-147) نے وی اپنیاں تحریراں وچ بیان کیتا کہ یہودیاں دے لئی اک نفرت سی پروفیسر ہانس جینسن نے واضح طور تے جیس گل نوں دیکھیا اوہ ایہ سی کہ رومن کا تھولک کلیسیاء وچ تمام یہودیاں دے خلاف نفرت سی اوناں دے وی جیڑے رومن کا تھولک وچ تبدیل ہوئے، رومن کا تھولک دے درمیان سپین وچ بدروحاں نوں پکڑن والے جناں دا یہودی خون دے نال رشتہ ہوند اوہ ماضی وچ بدنام سی سپین دی کلیسیائی عدالت نے اوناں وچوں ہزاراں تے ظلم کیتے اوناں وچوں اک نے رومن کا تھولک دے پستے دے پانی دا انکار کیتا کہ ایہ ساڈی اصلی "بدکاری" نوں نہیں دھوسکد اپوپ پال ششم نے 1515 وچ حکم دیتا کہ یہودی غیر یہودیاں دے نال زندگی نہیں گزار سکدے اوس ویلے توں اوہ بہت سارے مکاں وچ منع کیتے گئے۔

پوپ تے دوسری جنگ عظیم

جے پوپ حقیقت وچ مسیح دانا سب اے تاں ایہ کیخ ممکن اے کہ اوہ 1929 وچ میسولینی تے 1933 اہڈوف دے نال معاہدہ ہو یا؟ دونوں جرمن چانسلر تے اطالوی ڈائریکٹر گہرے آمر سن، جیڑے یورپ وچ خوفناک تباہ کاری دے ذمہ دار سن۔ لکھاں لوگ، خاص طور تے یہودی مارے گئے۔ پوپ نے اہڈوف ہٹلر تے میس لینی دے نال معاہدہ نہ توڑیا پوپ نے کدی وی خوفناک جنگ دے دوران اوناں دونوں بندیاں نوں پیڑا نہیں آکھیا۔ ایہ دیکھدے ہوئے کہ رومن کا تھولک نیں اوس نوں کم از کم اوناں نال گفتگو کرنی چاہیدی سی۔ یہودی پوپ پائیس بارہویں دی خاموشی تے یہودی طبقہ بہت پریشان سی۔ ایہ پوپ جنگی پوپ دے نام توں جانیا جاندا اے (1939-1958) پوپ جان پال دوم نے 31 اکتوبر 1997 وچ اوس دی درستی دے لئی خطاب کیتا۔ مقصد: "مسیحی حلقیاں وچ مخالف یہودی رویے دیاں جڑاں" اک ویٹیکن دستاویز 16 مارچ 1998 نوں دتیاں گئیاں: "اسی یاد کردے واں: نازیاں دے ہتھوں یہودیاں دے قتل عام دے عوامل" خطاب تے دستاویز یہودی طبقہ نوں مطمئن نہ کر سکیا کیونکہ ایسے وچ بہت زیادہ ابہام سن۔ پروفیسر ہانس پوپ دے ایس خطاب تے ویٹیکن دی دستاویز دے بارے وچ آراء دیندا اے۔ اسی ایس گل توں حیران سیں کہ پوپ اپنیاں بہت خاص غلطیاں تے اعتراف کر ریاں جیڑیاں اوس نے کیتاں سن لیکن اوس دا سبب رومن کا تھولک کلیسیاء دی قیادت نہیں سی رومن کا تھولک ایماندار مخالف سائیت تے الزام لاندے نیں ایسے وجہ توں پروفیسر ہانس

جینسن نے اپنی کتاب دانام "جان پال دوم دی دوبارہ لکھی ہوئی تاریخ" رکھداے ویٹیکن نے 1998 وچ اعلان کیتا کہ موجودہ پوپ، پوپ پائس بارہویں نوں جیڑا کہ جنگی پوپ سی جلد ہی مقدس قرار دین دے لئی تیاریاں کر دیندا سی یہودی طبقے نے ایس گل تے (اعتراض کیتا) مردے دے مقدس قرار دین دے لئی پچھلی دستاویز دیکھو

سبق نمبر ۷ وچوں سوال

- ۱۔ رومن کا تھولک کلیسیا یسوع مسیح دی صلیب کدے بارے وچ کیہ سکھاندی اے؟
- ۲۔ کیہ ایہ کلیسیا حقیقت وچ ایس گل تے یقین رکھدی اے کہ صرف یسوع مسیح دی موت گناہ توں آزاد کر سکدی اے؟

سبق نمبر ۸

پوپ تے جنگی مجرم

جے پوپ حقیقت وچ مسیح دانائب اے تاں فیر ایہ کیج ممکن اے کہ اوس نے رومن کا تھولک کاہن نوں ایہ اجازت دیتی کہ اوہ دوجی جنگ عظیم دے دوران چیکو سلوکیہ دی نازی حکومت داسر براہ بنے؟ ایس طرح نال اوس نے بہت سارے یہودیاں دے جرمی وچ

کیمپ دے لئی نقل و حمل دا انتظام کیتا۔ ایسے طرح نال آمرہ انسٹن پیسولک نے آرچ بپشپ آلوئیس سیٹینگ جنگ عظیم دے لئی تشکیل دیتی تے ایس طرح توں ابتدائی نازی پارٹی اُستاشی بنائی۔ اُستاشی تنظیم نے یہودیاں دے درمیان یونانی آر تھوڈ کس دے درمیان تے غیر کا تھولک دے درمیان قتل و غارت کیتی۔ اک سرکاری ریکارڈ دے مطابق ایناں کیمپاں تے اوناں دے گھراں وچ پچاس ہزار یہودی تے ست لاکھ غیر کا تھوک قتل کیتے گئے۔ رومن کا تھولک کاہناں دے حصے نے ایس خون ریزی وچ نمایاں حصہ لیا جناں دے بعد بُت سارے جنگی مجرماں نے پچ لکھن دی کوشش کیتی اوناں وچوں رومن کا تھولک لوگاں نوں ویٹیکن نے معاونت دیتی۔ ایس بچاؤ دے لئی سسٹراں دے کانونٹ استعمال کیتے گئے مندرجہ بالا ذکر کیتے گئے گروہ اُستاشی دے سربراہ نے ایسے طرح نال "ازین دیاں رسیاں" دے نال ارجنٹینا جا کے جان بچائی۔ ایس سرزمین وچ رومن کا تھولک ڈائریکٹر جان پیرل نے اوس دا کھلیاں باواں استقبال کیتا جیس نے اوس نوں خاص محافظت فراہم کیتی آرچ بپشپ آلوئیس سیٹینگ اپنے خوش قسمت نہیں سن تے اوناں نوں جنگ دے بعد دی طیطو حکومت نے سترہ سال دی سزا دیتی آرچ بپشپ 1960 وچ فوت ہوئے اوناں دی سزا اک کردے قبضے وچ تبدیل ہو گئی 3 اکتوبر 1998 نوں پوپ نے اوسے شخص نوں مقدس قرار دیتا۔ سائمن وائسیتھل سنٹر نے ایس تے بُت زیادہ اعتراف کیتا (دیکھو آخری دستاویز دا صفحہ نمبر 5)۔

دُنیا دے مذاہب دے نال تعلق

پوپ تے مستقبل

دوجی ویٹیکن کونسل (1962-1965) توں رومن کا تھولک کلیسیاء وچ اوناں لوگاں دے نال تعلق وچ جیڑے مختلف طرح نال سوچدے نیں ایک بڑی تبدیلی آئی ویٹیکن نے "بین المذاہب مکالمے دے لئی پاپائی کونسل" نوں تشکیل دیتی۔ ایس کونسل دا مقصد دُنیا دے مذاہب دے نال تعلق نوں بہتر کرنا اے۔ ایس میں اسلام، ہندو، شنتو ازم، بدھ ازم تے یہودی مذاہب شامل اے۔ موجودہ پوپ اوس دا بُت بڑا وکیل اے مثال دے طور تے اپنے بھارت دے دورے دے دوران اوس نے ہندواں دے مندر دا دورہ کیتا۔ ہندو سوامی نے اوس اوناں دے متھے تے نام نہاد شیوا دانتان بنایا۔ شیوا اک ہندو جلوتا اے تے ہندواں دی روحانیت تے بے دینی دا حصہ اے اسلام دے نال اپنے تعلقات وچ رومن کا تھولک تبلیغ مندرجہ ذیل بیان دیندی اے: "نجات دا منصوبہ اوناں دے لئی وی اے جیڑے اپنے خالق نوں پہچاندے نیں جناں وچ خاص طور تے مسلمان اے جیڑے اپنے اعتراف وچ ابرہام دے ایمان دے نال بچے نیں تے ساڈے نال اک تے واحد مہربان خُدا دی پوجا کر دے نیں اوہ خُدا جیڑا آخری دن دُنیا دا انصاف کرے گا"۔ (کیٹ

ورک گروپ دی رائے

بائبل سانوں سکھاندی اے کہ بُت پرستاں دے نال رفاقت نہ رکھو۔ روحانی طرزِ دُعا صرف اک ہی تعلق اے کہ اسی مسلماناں نوں بشارت دا پیغام دے سکدے واں ایہ ناممکن اے کہ اسی روحانی طور تے اوناں دے نال اکٹھے ہوئے کیونکہ اوہ یسوع مسیح دے نجات دے کم دا انکار کردتے نیں اوس نوں خُدا اِپتر نہیں پہچاندے تے صرف اوس نوں اک وڈا نبی آکھدے نیں۔

کلیسیائی اتحادی تحریک

ایسے طرح "مسیحی اتحادی بہتری دے لئی پاپائی کو نسل" وی دوجی ویٹیکن کونسل دے بعد تشکیل دیتی گئی ایس دا مقصد تمام پروٹیسٹینٹ، تمام آرٹھوڈکس مشرقی کلیسیائی تے رومن کاتھولک کلیسیاء دے درمیان اتحاد اے ایہ مقصد "بین الاکلیسیائی تحریک آکھواند اے۔ اوہ ایس منزل تے پہنچن توں کنے دور نیں؟

لو تھرن کلیسیاء تے روم

سالان اکٹھے بحث کرن دے بعد ویٹیکن نے 9 ستمبر 1998 نوں منظوری دیتی کہ رومن کاتھولک لو تھرن نے نجات دے عقیدے تے اتفاق دا اعلان کیتا ایس دے بعد ایہ شائع ہو یا 165 لو تھرن کلیسیاءاں نے لو تھرن ورلڈ فیڈریشن نوں ایس دے احتجاج وچ دستخط پیجھے اوناں دے مطابق مشترکہ محاہدہ اصلاح دے عقیدے دے نقطہ نظر توں کمزور اے۔ ایہ عقیدہ دعویٰ کردا اے کہ انسان صرف یسوع مسیح دے نجات دے کم دے وسیلے نال ہی نجات پاسکد اے۔ ایس عقیدے دے سب توں 1517 وچ رومن کاتھولک کلیسیاء دے نال بٹوارہ ہو یا۔

بین الاکلیسیائی چرچ تے روم

پروٹیسٹینٹ تے بین الاکلیسیائی تحریک

اکتوبر 1998 نوں تین راہنماواں نے پوپ جان پال دے نال ملاقات کیتی انھاں نے کارڈینل کیسڈی، جیڑا کہ "مسیحی اتحادی 5

بہتری دے لئی پاپائی کو نسل "داسر براہ سی ایس نال گل کیتی اوناں نوں تین مشورے دیتے گئے چرچاں نال وی گل کیتی۔ کارڈینل کیسڈی ایس چرچ دے نام تے متفق نہ ہويا۔
یونائیٹڈ پروٹیسٹینٹ چرچ آف دی نیدرلینڈ "۔"

مینونی کلیسیاء تے روم

سے 16 اکتوبر نوں انھاں نے سٹارٹ برگ وچ اک مشترکہ کانگریس ایس نعرے دے نال کیتی۔ "یاداں دی شفا" مینونی 19 رفاقت نوں اصلاح کاری دے دوران رومن کاٹھولک کلیسیاء توں زیادہ کیسے نے تنگ نہیں کیتا۔

ہنگلی کن کلیسیاء تے روم

پہلاں ہی کئی سالوں توں رومن کاٹھولکس وچ تے ہنگلیکن کاٹھولک انٹرنیشنل کمیشن دے درمیان بحثاں چلدیاں رہیاں نیں بہت سارے نقاط تے پہلے ہی متفق واں۔ پوپ دی قیادت جے وی اک رکاوٹ اے لندن وچ لمبیتھ کانفرس دے دوران، جیڑی کہ دس سال دے بعد متفق ہوندی اے کارڈینل کیسڈی اوتھے موجود سی تے اوہ ویٹیکن دی ولوں سی (22 جولائی 1998)۔
13 فروری 1999 نوں کنٹربری آرچ بشپ دی ملاقات کلیسیاء دے روحانی سربراہ پوپ جان پال دوم دے نال ہوئی۔

آرتھوڈکس دیاں مشرقی کلیسیاواں تے روم

مشرقی کلیسیاواں جنہاں وچ انج دے گروہ مصر دی کوپٹک کلیسیاء، شام دیاں کلیسیاواں، رومن دیاں کلیسیاواں، یونانی کلیسیاواں وغیرہ۔ رومن کاٹھولک کیٹھولکزم وچ مندرجہ ذیل تعلقات بیان کیتے گئے نیں

آرتھوڈکس کلیسیاء دے نال رفاقت اپنی گہری اے کہ اوہ تقریباً ایس نقطہ تے پہنچے نیں کہ کیتھے ممکن ہوئے کہ اوہ خداوندی " (یوخرست دی خوشی اکٹھے مل کہ کرن"۔) (کیٹ 838

ایتھے آخری رکاوٹ، پوپ نوں کلیسیاء دے سربراہ دے طور تے جانن وچ اے۔ آرتھوڈکس مشرقی کلیسیاء داسر براہ نوں گٹھنے جھکانے ہون گے۔

پینتی کوسٹی کلیسیاء تے روم

پہنتی کوستی کلیسیاء پچھلے ۵۲ سال توں رومن کا تھووک کلیسیاء دے نال مکالمہ وچ رہی اے، پارک لیٹ (احبار) وچ ستمبر 1997 دے اک آرٹیکل دے، مطابق جنوبی افریقہ دے پادری دوپلیس جیڑا بحثیت مسٹر پینٹکوست دے نام توں جانے جانے نہیں، اوس نے رومن کا تھووک دے نال رابطہ کیتا۔ کیرزمینک نعمتاں وچ دلچسپی دیکھاندا ریا اے۔

روم تے بین الکلیسیائی تحریک

وڈاخیمہ

ایہتھے دو خاص کا تھووک علم الہیات دے ماہرین مندرجہ ذیل بیان نہیں
تھامس جے ری سی، وڈسٹاک تھیولو جیکل سنٹر آف جارج ٹاؤن یونیورسٹی ان دی یو ایس اے توں اک جرویٹ۔
جدوں کہ چند پروٹیسٹینٹ فرقے خود چھوٹے بقیہ دے طور تے فخر کر دے نہیں، رومن کا تھووک کلیسیاء روایتی طور تے اک وڈا "خیمہ نظر آندی اے جیڑا مختلف طرح دے لوگاں دے گروہاں، ثقافتاں، روحانیتاں، مشقناں تے الہنات نوں پناہ دیندی اے۔"

ایونجلیکل کا تھووک کلیسیاء

: پیٹر کریفٹ، جیڑا امریکہ وچ بو سٹن کالج وچ فلسفے دا پروفیسر اے
اک متحدہ مسیحی کلیسیاء مکمل طور تے کا تھووک تے مکمل طور تے اصلاحی مکمل اختیار والی تے مکمل آزاد، مکمل ساکرا منٹی تے مکمل "بشارتی، مکمل ادارتی تے مکمل کیرزمینک تے مشری ذہن دی تے آخرت تے یقین رکھن والی: ایونجلیکل کا تھووک کلیسیاء، صرف پاک، کا تھووک ساڈے اک خداوند یسوع مسیح دار سولی بدن ہوئے گی۔ اوس دا جلال ہن تے ہمیشہ ہوندا روے۔"

ورک گروپ دی رائے

نہیں ایجنڈا نہیں

ایہ بہت قابل غور گل اے، جدوں تسی بین الکلیسیائی تحریک دا جائزہ لیندے واں جیڑے کہ تمام وڈیاں تنظیمیاں نہیں، ایہ اوہ ویٹیکن دے نال تعلق دی تلاش کر رہی اے۔ صرف چند جماعتاں تے آزاد کلیسیاواں نہیں، جنہاں نے ایس طرح دا چناؤ نہیں کیتا۔ ایس طرح توں بہت سارے وڈے فکر مند نہیں۔ ہن در حقیقت ایس نقطہ دی پیروی نہیں کر سکدے جیہیں دے ول رومن کا تھووک کلیسیاء پیروی کردی اے۔

ایہ ہو زیادہ غیر واضح ہو جائے جدوں غیر بائبل الہیات تے کلیسیائی تاریخ نوں دیکھدے واں۔ کیہ اسی حقیقت وچ اک اینٹ دے ایو نجلیکل کا تھو لک چرچ نوں چاہندے واں جیڑا پیٹر فریٹ بیان کردا اے؟ بحثیت ورک گروپ دے اسی یقین نہیں چاہندے تے اسی ایمان رکھدے واں کہ بہت سارے نیں جیڑے ایس طرح نال نہیں سوچدے۔ قیمت یقیناً بہت زیادہ اے۔ رومن کا تھو لک کلیسیاء دے رویے دی تاریخ اوناں دے سامنے جیڑے مختلف سوچدے نیں بڑی وضاحت اے۔ اسی اینٹ دے خیمہ دے نتیجے نہیں آنا چاہندے جیس داڈ کر تھامس جے ری سی نے کیتا اے۔ ایس توں زیادہ اسی کھلے آسمان نوں ترجیح داں گے۔

سبق نمبر ۸ وچوں سوال

کیہ مریم نوں آسمان تے یسوع دی طرح ساڈی مدد کرن دی لوڑاے؟
کیہ سانوں، بحثیت نویں سرے توں پیدا ہون والے مسیحیاں دے رومن کا تھو لک کلیسیاء دی چھتری دے تھلے پناہ لین دی کوشش کرنی چاہیدی اے؟

مشورہ کیتا گیا مواد
مُسْتَنْد

- ۱۔ "دی میتھ آدی ایو نجلیکل اینڈ کا تھو لکس ٹو گیدر"، بروچر سسیل، اینڈریوز 1998، نور تھ ایر لینڈ۔
 - ۲۔ "دی گریٹ اسپیچ"، بک فلپ ایچ۔ ایوسن 1996، ایگلینڈ: آئی ایس بی این 0902548735۔
 - ۳۔ "آومین رائیڈز دابریسٹ"، بک ڈیو حنٹ 1994، یو ایس اے آئی ایس بی این 1-9-199-56507۔
 - ۴۔ "دا پوپ اینڈ داپریسیکیوشن آف داجیوز"، بک پروفیسر ہانس جینسن 1998 آئی ایس بی این 9024294215۔
 - ۵۔ "گیسیس ان دیئر ہوڈز"، بک تم تھیس کاؤنمین، 1997 یو ایس اے: آئی ایس بی این 0-1-7-9637141۔
 - ۶۔ "دامیسٹیری ریلیجن آف سبیلون"، بک موریه 1991 آئی ایس بی این 9066590866۔
 - ۷۔ "بریکینگ ڈاؤن دابیریز"، برچر بل ریڈلز 1998 یو ایس اے: آئی ایس بی این 1901546039۔
 - ۸۔ "دی اینٹی کرائیسٹ"، "ول وی ریمیمبر دیم؟"، "وازداریفارمیشن آرمیسٹیک؟"، اینڈ "دافاؤنڈیشنز انڈرائٹیک"، بروچر سپیرٹ ۸
- 88 ایگلینڈ۔
- ۹۔ "آل روڈز لیڈ ٹوروم؟"، بک مائیکل ڈی سیمیلین 1993 ایگلینڈ آئی ایس بی این 0-9518386-1۔

- "ایزداپسی پریڈیکٹڈ بائے سینٹ پال"، بروچر بشپ کر لیسٹو پھر ورڈ زور تھ 1880 ایگلیڈ، آئی ایس بی این ۱
-0907223052

- "رومنیزم"، بک روبرٹ مسٹرز نیس، تھ۔ ایم۔ 1994 یو ایس اے؛ آئی ایس بی این 0-9637141-4-7-11
- "آن دی ایچ آف دی اپوسٹلیسی" (دی ایونجلیکل رومنس ویدروم)، بیک روبرٹ ایم زینس، تھ۔ ایم۔ 1998 یو ایس اے؛ ۱۲
آئی ایس بی این 0-9637141-6-3-

- "داپرینسپیلٹی اینڈ دی پاور آف یورپ"، بک اڈرین ہلٹن 1997 ایگلیڈ آئی ایس بی این 0951838628-۱۳

Foundation: Workgroup "Back to the Bible"

Mailaddress: Populierenstraat 51, 8266 BK Kampen, The Netherlands.

Tel.038-3328234

e-mail: byblos@solcon.nl

Website : www.backtothebible.nl

Local board: president - pastor Ing. M . v.d. Kraats

secretary/treasurer - A.A. Doorn